

תורת החסידות

במשנתו של הגאון בעל "שואל ומשיב" זצ"ל

מהגאון האדיר המפור' רשכבה"ג רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל אב"ד לבוב, כבר כתבנו ב"נחלת צבי" קובץ א' עמ' ס"א עיי"ש, כאן אנו ממשיכים במאמר שני כפי אותו מתכונת כמו המאמר הראשון, וכעת בעיקר מספרו הגדול "שואל ומשיב" והשלמות מה שנתעוררנו מהקוראים הנכבדים הכותבים, ומביעים אנו בזה להם תודתנו הלבבית – חן חן להם, והמשך מאמרי "תורת החסידות – במשנתו של השואל ומשיב זצ"ל", מעובד ממאות הסכמותיו, בגליונות הבאים אי"ה.

הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע

אמרתי לרשום בקצרה מה שראיתי בספר נדפס מחדש מהגאון החסיד מוהר"ש אבדק"ק ניקלשבורג ז"ל בעהמ"ח ס' דברי שמואל:

הנה נמצא שם מ"ש בסוגיא דב"ב דף קע"ה ע"ב וארשום מה שעלה על רעיוני הנה בראשית ההשקפה לא הבנתי מה דאמרו שם שמא שלא להשביע א"ע אמר כן וצריך ביאור הרי הקדיש נכסיו כלם ואיך שייך שלא להשביע בזה ומה נ"מ לו. וראיתי בחידושיו שהרגיש בזה ובנה בנינים ויבואר לפנינו. והנה חכם אחד השיב דהא לא הקדיש רק לאחר מיתה ובחייו יכול להנות ממנו וכו'.

(שו"מ כ"ג ח"א סי' תט"ו, פ"ד ט"ד)

★ ★ ★

הרה"ק רבי פנחס זי"ע בעל הפלאה זי"ע

רקן שכתו יתן. שמעתי קושיא בשם הגאון פנים יפות שבש"ס סנהדרין דף ע"ד למדו מאם לא יהי' אסון דבמצות של מיתה הכתוב מדבר, ופריך הש"ס דהו"ל רודף, והקשה הוא הא גם כאן חובשין אותו והו"ל ג"כ רוצח ורודף שניתן להצילו בנפשו

ואמאי משלם שבת וריפוי וע"כ דיכול להציל באחד מאיבריו, ולא זכיתי להבין דהחיוב מיתה על הכאה והשבת הוא שמבטלו ממלאכה גם לאחר הכאה וכן הריפוי הוא מהחולי ואינו בא בב"א ובכה"ג כל דאינו מחמת חיוב מיתה שמקודם חייב בתשלומין, ועיין בטוש"ע חו"מ סי' ש"נ מחלוקת רבינו ישעי' ודעימיה ועיין בגליון הש"ך מ"ש בזה ואדרבא מדוקדק מ"ש רק שכתו יתן ורפא ירפא והיינו דעל הנזק פטור דחייב מיתה שוגגי' פטור רק שכתו יתן ורפא ירפא שזה בא אח"כ ודו"ק היטב. ועיין במכילתא ובילקוט דדרשו ולא ימות ונפל למשכב הא אם הכהו מכה שיש בה כדי להמית פטור מריפוי ומן השבת והיינו דכבר נתחייב מיתה בחייבי מיתה שוגגין ולפמ"ש צ"ע ודו"ק כי קצרתי:

(דברי שאול מהדו"ק משפטים, ס"ד ט"ד)

★ ★ ★

הרה"ק רבי ישכר בער זי"ע מזלאטשוב

בעמח"ס "בת עיני"

ארמי אובד אבי וירד מצרימה. נראה לי הכוונה מה שמתחיל בגנות ומסיים בשבח ע"פ מה ששמעתי בשם הגאון החסיד בעהמ"ח בת עיני שפירש הא דבעל

ובחנוני נא בזאת אם לא אפתח לכם ארובות השמים היינו כשלא אפתח לכם ארובות השמים ומכל מקום תעשו צדקה ודפח"ח. ואני מוסיף שבאמת אמרו אסור לנסות חוץ מן המעשר ועיין בהלכות צדקה אי שרי לנסויי בזה. ולפענ"ד יש חילוק דבמי שמצליח אסור לנסות בזה אבל מי שאינו מצליח דבזה כבר אמרו דאסור לבזבז יותר מחומש ובזה שוב שרי לנסות.

(דברי שואל אגדות, ע' ט"ב)

★ ★ ★

הרה"ק רבי לוי יצחק זי"ע

מברדיטשוב

בעמח"ס "קדושת לוי"

במה שנקרא חג השבועות עצרת נשאל הגאון בקדושת לוי בפי' זו מחכמי ליטא למה נקרא עצרת וכבר כתבתי בזה. וכעת נרא' ע"פ מה שאמרו משה הוסיף יום אחד מדעתו וביאר בהקדמת הבית שמואל באהע"ז דהוא כדי שיתטהרו מפליטת ש"ז וא"כ יתאחר מתן תורה וזהו שנקרא עצרת מלשון כי אשה עצורה לנו ועיין ברש"י בקידושין דף ו' עצורתי מהו וגם כאן נעצר מתן תורה יום אחד ומחשש טומאת ש"ז שזה נכלל בלשון כי אשה עצורה לנו ודו"ק היטב:

(דברי שואל מהדו"ק השמטות, קס"ט ב')

★ ★ ★

ובשנת תרט"ז ד' יתרו הקרה ד' לפני ספר קדושת לוי ומצאתי בדברי בנו הרב מוה' מאיר ז"ל שהקשה גם כן דבמשנה מבואר דלא קרו מגלה בחל בשבת והא אז היו מקדשין עפ"י הראיה, וכתב עפ"י מה דאמרו סוכה דף מ"ג ע"ב אינהו דידעי בקביעא דירתא למה לא דחו ומשני כיון דאנן לא דחינן אינהו נמי לא דחי וע"ש ברש"י וא"כ גם כאן בשביל דאינהו לא דחי גם אנן לא דחינן ועפ"ז מביא ראיה

הגדה סידר והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם צא ולמד מה ביקש לבן הארמי וכו'. והקשה דלא שייך להביא רא' מלבן הארמי ואטו הוא בלבד עמד עלינו לכלותינו. ואמר עפמ"ש רש"י והוא מהמדרש על כי אתה עשית אתה גרמת לנו שרתקתנו והבדלתנו מן האומות ואסרת לנו להתחתן בם וא"כ לא שייך לכאור' להודות לשם יתברך שעשה עמנו נסים והצילנו מידם שהרי צריך לעשות כזאת שכל שנאת האומות הוא מפני הריחוק מאתם אבל באמת הרי לבן היה חותן יעקב ודודו ובכ"ז רצה לכלות יעקב ובניו חלילה וא"כ נראה שהוא בטבע האומות ששונאים ישראל וז"ש צא ולמד מה ביקש לבן הארמי ודפח"ח: והנה גם בביכורים שאנחנו משבחים לד' לכאורה אין מקום להודות שאחרי דהבדילנו מן העמים והרחיקנו מהם א"כ ראוי לו לגאל לנו ולהביאנו אל ארץ טובה למען נהי' לעם בפ"ע. ולזה אמר ארמי אובד אבי וגם וירד מצרימה וא"כ היינו מתקרבים לגוים ובכ"ז שנאו אותנו ולכך עלינו להודות לד':

(שם תבא, קמ"ד ט"ב)

★ ★ ★

הרה"ק רבי אברהם חיים זי"ע

מזלאטשוב

בעמח"ס "אורח לחיים"

ולפענ"ד הכוונה ע"פ מה ששמעתי בשם הרב הגאון מו"ה חיים וואלף ז"ל אבר"ק ולאטשיב שאמר מ"ש ובחנוני נא בזאת אם לא אפתח לכם ארובות השמים דהיינו אם האדם נותן צדקה בשעה שמרוויח הרבה אינו כ"כ גדול כמו מי שעושה צדקה בשעה שאינו מצליח כל כך ובוטח בד' שד' יצליחו בזכות הצדקה וז"ש

שמעון ז"ל החסיד מיעריסלאב בא לפני הרב בעל ישועות יעקב בהיותו עוד בבית חמיו ואביו היה מתנגד גדול ואמר שאינו רוצה שבנו יאמר קדיש עם ויצמח ופסקו שלא יוכל למחות בידו רק שיאמר קדיש בלא ויצמח ע"כ סיפר והטעם לא נודע לי. אך לפענ"ד הסברא כיון שיש עוד בנים שיאמרו קדיש והוא לא יאמר אז יהיה ח"ו שמץ פסול עליו שאולי האב אומר שאינו בנו וזה לא יוכל לעשות ע"כ גם כאן כיון שיש בנים אחרים שיאמרו קדיש ל"מ צוואתו לזה.

(ש"מ כ"ג ח"א סי' רנ"ט, מ"ד ט"א)

★ ★ ★

הרה"ק רבי צבי הירש זי"ע מזידיטשוב

בעמח"ס "עטרת צבי" ועוד

והנה שמעתי מפה קדוש אבי זקני הרב הגדול הצדיק מוה' דוב בעריש ז"ל שהקשה להרב הקדוש החסיד מוה' רצ"ה מזידיטשוב במה דמבואר בש"ע סי' כ"ח סי"א בהג"ה דשל יד מיושב ושל ראש מעומד לפ"ז היאך הי' יכולים הכהנים להניח תפילין של יד בעזרה הא קי"ל דאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד ואיך הי' מניחים בישיבה ושתק לו ודפח"ח ובאמת שאין לומר דקודם שהי' בעזרה הי' מניחין תפילין דזה אינו דאם כן ל"ש דעוסק במצוה פטור מן המצוה דהא כבר הניחם ועיקר הפטור והאיסור הוא רק בשל יד וקושייתו עצומה ולפ"ז לפמ"ש בירושלמי הובא בתוס' סוטה דף מ"ם וכו'.

(ש"מ כ"א ח"ב סי' ע"ה)

★ ★ ★

הרה"ק רבי אלעזר ניסן טייטלבוים זצ"ל

והנה הגיעני מכתב בשנת רט"ז מ"ק דראהביטש והמעשה שהי' כך הי' שם הי'

להפוסקים דמוקפין בחו"ל גם כן קורין בט"ו דאל"כ שוב יקשה דהא בימי המשנה היו בקיאין בקביעא דירחא דאין לומר כיון דבני בבל לא דחי דהא בני בבל לא נהגו כלל דין מוקפין ובאמת שדפח"ת. אבל לפענ"ד מלבד דלא ראה השאלות והמדרש תנחומא הנ"ל אף גם דגוף הדבר ל"ש במגילה דהרי רש"י כתב דלכך לדידהו לא דחי משום שלא יהיו אגודות.

(ש"מ כ"ב ח"א סי' ק"ט, מ"ד ט"א)

★ ★ ★

הרה"ק רבי צבי אלימלך זי"ע מדינוב

בעמח"ס "בני יששכר" ועוד

והנה בשנת תרח"י ביום ה' האזינו וא"ו תשרי כה הראני ש"ב הרב החריק מו"ה שלום לנדא נ"י מ"ש בספר בני יששכר בחדש תשרי מאמר ב' אות ל"ה בשם עיקרי דינים בשם שו"ת קול אליהו יחיד אין לו לתקוע על סדר הברכות של מוסף דהוה הפסקה והוא תמה דאיך שייך הפסקה הא כך היתה המצוה לתקוע על סדר הברכות ותקיעות דמיושב אינו רק משום כדי לערבב השטן ונפלאתי מאד על דבריו דהוא ש"ס מפורש בר"ה דף ל"ד ר"פ ב"ש קם לצלויי א"ל לשמעיה כד נחירנא לך תקע לי וא"ל רבא לא שנו אלא בחבר עיר וע"ש ברש"י דיחיד מברך ואח"כ תוקע יעו"ש ואני תמה גם על ספר עיקרי דינים מ"ש בשם קול אליהו דהא הרא"ש ס' מפורש וכן קי"ל בטוש"ע וכבר הארכתי בזה למעלה:

(ש"מ כ"ב ח"ד סי' קע"ג, ס"ב ט"ד)

★ ★ ★

הרה"ק רבי שמעון זי"ע מיערוסלוב

אמנם עובדא ידענא שכבוד דו"ז הגאון בעל ישועות יעקב סיפר שאבי הרב מוה'

להתיר האשה הלזו מה שלא יאומן וגם היה לו למלוך בגדולי הדור טרם שעשה מעשה: (שו"מ כ"ג ח"א סי' קי"ב, י"ט ט"א)

★ ★ ★

הרה"ק השר שלום מבלז זי"ע

עֲתֶרֶת שְׁלוֹם ואמת לכבוד הרב המאוה"ג ותיק וחסיד בנן של קדושים מוה' יהודה זינדל נ"י אבד"ק סקאל. את אשר הבטחתיו היום לתת עין על דברי שאלתו בעת הפרדו ממני שמרתי והנה מפני כי רבה המצוה אשר גם הגאון הקדוש מהו' שלום ז"ל אבד"ק בעלז בקש שאשיב ע"ז תיכף אמרתי לבל אחר המועד ואת אשר שם ד' בפי היום ואשר העלת מצודתי לכתוב וד' יהיה עמדי שלא אכשל בדבר הלכה וינקני משגיאות ויזכני לכוין האמת לאמתו של הלכה כאשר זה כל מבוקשי לשבת בד' אמות של הלכה ולהורות כהלכה. הנה שאלתו היה ביבמה שנפלה לפני היבם והוא אחד ואין שני לו והיבם הוא אטר רגל כפי המבואר.

(שו"מ כ"א ח"ג סי' כ"ה, ט' ט"ב)

★ ★ ★

אבל כשיש יבם שאין לו אשה פשיטא דעליו חלה המצוה יותר וז"פ וכ"כ לבעלזא להרב הצדיק החסיד אב"ד דשם ועיין בישועות יעקב לדו"ז הגאון בסימן קס"ה ס"ק ב' בפירוש הקצר ע"כ הדין ברור כהב"ש וכן נעשה הלכה למעשה בבעלזא. (שו"מ כ"א ח"א סי' ס"ט, כ"ז ט"ג)

★ ★ ★

הרה"ק רבי חיים מצאנז זי"ע בעל "דברי חיים"

ראיתי מ"ש ש"כ הגאון הצדיק מצאנז נ"י והנה יפה העיר דבעינן עד חוטמו אבל כל שלא בדק בחוטמו יוכל להיות דעוד חיה יחי' ואולי הלך משם ומ"ש

אב"ד לפני' הרב המנוח מו"ה אברהם יעקב שהי' מקודם אבד"ק איבניב ונתרצו בני עיר לקבל בנו הרב הגאון מו"ה אלי' נ"י שהוא אבד"ק היבניב תחת אביו ובפיתוי דברים וכדומה נתקבל שם הרב המנוח מו"ה אלעזר ניסן ז"ל בהגאון מוהר"מ טייטלבוים אבד"ק אוהעל ואחרי מות הרב מו"ה אלעזר ניסן רצו לקחת את הרב מו"ה אלי' נ"י אבד"ק איבניב אמנם מוהר"א הנ"ל השיב כי אין רצונו לבא בריבו והוא איש מנוחה כי אחרי שהוכרח לשוב לביתו במות אביו ולא זכה לשבת על כסאו על כי נתפתו לקבל הרב מוהר"א ניסן ע"כ אינו רוצה כעת לחרחר ריב ונתיעצו יחדיו לקבל הרב מגארליץ בן של הרב מוהר"א ניסן הנ"ל לאב"ד ושלחו בכתב כי עשו קאנסיס וחרות שם משפט הרב ומשכרתו והוא מושלש ביד הגביר מוה' צבי הירש זיסמאן ובפירוש שהותנה שאם לא יבא על חג הפסח שנה שעברה נתבטל הקאנסיס.

(שו"מ כ"א ח"ב סי' י"ט, י"א ט"ג)

★ ★ ★

הרה"ק רבי יקותיאל יהודה טייטלבוים זי"ע בעל "ייטב לב" ועוד

אמנם כעת בהגיע אלי ההעתקה מהרב הגאון אבד"ק סיגייט שהוא הורה לאסור אשה אחת בגליל שלו ונעשה השתדלות רב עד שהבעל גרשה ואח"כ בא הבעל ל"ק פלוני והרב האב"ד נתן לו התרה והחזיר המרשעת לביתו ובוה לא מצאתי לו שום צד לחפות עליו כי למה לו להתיר מה שאסר הרב אבד"ק סיגייט ובלי ספק הרב אבד"ק סיגייט כתורה עשה ובודאי חקר ודרש היטב עד שהשתדל לשלח האשה בג"פ וגם הוא ידע כח השלום ובכ"ז לבו ראה להוציא המרשעת בג"פ. אמנם אף אם אומר כי הרב מגוואזיטץ כביר מצא ידו בכחא דהתירא

בשנת תרכ"ג בש"ק פ' תולדות ער"ח כסליו הגיעני מכתב מהדיינים ויח"ס ד"ק קאלבסיב בדבר רב אחד שמת ובנו רוצה למלאות מקומו אבל אינו ראוי לזה והרב הגאון החסיד מוהר"ח אבד"ק צאנז כתב דימתינו לו עד שילמוד ולע"ע יורה אחר הוראות והוא יקח המעות והנה כפי הראות כוונתו למ"ש הרמב"ם פ"א ממלכים.

(שם סי' כ', י"א ט"ד)

★ ★ ★

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

והנה בש"ק אמור תרח"י סיפר לי תלמיד אחד מתלמידי נ"י שאירע מעשה בקמארנא שישראל היה לו חוב על אדון אחד עכו"ם ופרע לו האדון ובטעות שחשב שנותן לו עשרה חתיכות של חמשים חמשים והוא נתן לו מאות אבל שניהם לא הרגישו והישראל הנ"ל הלך לישראל אחר וא"ל שיחליף לו המעות חמשה מאות ר"כ לעשרה עשרה וכדומה וזה ראה שטעה והחליף לו כעד חמשה מאות ר"כ ואח"כ נתוודע הדבר ובאו לדין ואמר הרב החסיד ר' אייזיק מקאמארנא שהדין עם השני כמבואר בסי' רל"ב סח"י בהג"ה לענין סרסור שקנה בחזקה בדיל. והנה התלמיד הנ"ל החריף מוה' שמואל בעלף נ"י השיב לו דלא דמי דשם הוא ראה בדיל רק שבתוכו היה כסף וזהב וא"כ הוא לא נתכוון לקנות כלל הכסף אבל כאן גוף המעות הי' בידו ורצה לזכות בהם רק שהוא נתכוין לזכות בתורת חמשה מאות והם היו עשרה מאות אבל מ"מ רצה לזכות בכל אותן המעות ולמה לא יקנה ויפה השיב. ואני מוסיף דלדעת המהרי"ט ח"א סי' ק"ג מבואר דידו קונה לו שלא מדעתו מיהו לפמ"ש בגליון הש"ך חו"מ סי' רס"ח ס"ק ו' דהמל"מ פ"ז מגזילה והמתנה אפרים הלכות קנין משיכה

הגאון די"ל דבעגונה הקילו וסגי בעד לבו לפענ"ד צ"ע.

(שו"מ כ"ג ח"א סי' ק', י"ז ט"ב)

★ ★ ★

שלום וכ"ט אל כבוד ש"ב הרב הגאון מאור הגולה הצדיק הקדוש מוה' חיים אבד"ק צאנז יאריך ימים ושנים טובים ומתוקים:

מכתבו קבלתי והנה בשולי מכתבו כתב יורנו נא ידידי בדין שבא לפני אם שייך דינא דבר מצרא במלמדי תינוקות דלא גרע מאומר לנטוע לקחתי ומדאין מונעים אותו בחצר והרבה ראיות לזה. ולחכם יספיק הקיצור עכ"ל הוהב. והנה סתם הדברים וכפי הנראה כוונתו למ"ש בסי' קע"ה סס"ו היה רוצה הלוקח.

(שם סי' תכ"ב, פ"ו ט"ד)

★ ★ ★

שלום וברכה וכ"ט לכבוד ש"ב וידידי הרב הגאון הגדול המפורסם צדיק נשגב שלשלת היוחסין מ' חיים האלברשטאם נ"י האבד"ק צאנז יצ"ו:

מכתבו הגיעני היום. וענותו תרביני לשאול חות דעתי בעסק מקוה וכו'.

(שו"מ כ"ב ח"א סי' כ"ה, י"ט ט"ב)

★ ★ ★

בשנת תרי"ז א' וירא הגיעני תשובה מש"ב הרב הגאון הגדול הצדיק החסיד אבד"ק צאנז מוה' חיים האלברשטאם נ"י במעשה שצורבא מרבנן אחד נתקשר עם בתולה אחת בעוד שהיו שניהם קטנים.

(שו"מ כ"א ח"א סי' קע"ט, ס"ה ט"ג)

★ ★ ★

והנה הובא לפני בשנת תרי"ד מ"ש בזה ש"ב הגאון החסיד מוה' חיים אבד"ק צאנז נ"י והנה דחק עצמו להכשיר השוחטים וכתב וכו'.

(שם ח"ב סי' י"ד, י' ט"ג)

סי' ד' חלקו על המהרי"ט ואף המהרי"ט מודה במקום דחצר לא קונה גם ידו לא קנה ולזה רמז הש"ך שם במ"ש וה"ה ידו וכן משמע באהע"ז סימן קל"ט דבגט דמתורת יד אתרבאי אפ"ה ל"מ של"מ מכל מקום נראה דזה דוקא היכא דלא ידע כלל שזה הדבר בידו או בחצירו אבל כאן ידע באותו דבר רק שחשב השווי לפחות ממה שהוא באמת פשיטא דידו קנה.

(ש"מ כ"ד ח"א סי' פ"ט, ס"ד ט"ב)

★ ★ ★

הרה"ק רבי בונם מפשיסחא זי"ע

ראיתי בספר שנדפס מחדש בווארשא ושמו קול שמחה מהרב המפורסם מוה' שמחה בונם ז"ל מפארישיסחא ובסופו ליקוטים חדשים בגפ"ת שנסתפק במי שנתחייב מלקות וקנס והודה בקנס אם הוה כנתן הקנס ופטור ממלקות דכל דמשלם אינו לוקה והאריך דהוה כנתינה בע"כ דלא שייך נתינה ואח"כ כתב דכיון דמלקות חמור לא שייך שיפטור ע"י הקנס דבזה שייך קושית התוספות דכי אתגורי אתגר ותירוצם לא שייך דהא לא נתן כלום והנה גוף הסברא דחשוב כנתן הקנס מצאתי כעין זה בשו"ת רדב"ז ח"א סי' י"ט וכו'.

(ש"מ כ"ג ח"ב סי' ט', ג' ט"א)

★ ★ ★

הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זי"ע

הנה בדבר שאלתו לפענ"ד כיון שאנו יודעים שדעת הרב הקדוש מפרעמישלאן שלא ליקח לעצמו כלום רק עבור עניים ואם כן הי' בחיים חיותו אף כי לאחר מותו גדולים צדיקים במיתתו כו' ובדאי ניחא לי' לאותו צדיק שיתנו עבור נשמתו לעניים ואם ירצה לתת הסך עבור עניי פרעמישלאן יוכל לשלוח אלי ואשלח בלי נדר לתת

לאיזה עניים שיתפללו על קברו. בדבר הפלפול ששלח לי אין הזמן מסכים לי כי הוא שבתא דרגלא.

(כרם החסידות קובץ א' עמ' קמ"ז)

★ ★ ★

הרה"ק רבי מנחם מנדל מליובאוויטש זי"ע בעל "צמח צדק"

וכבר כתבו הגאון מליטין אבד"ק יאס והגאון מ' צבי הירש אורינשטיין והרב הגאון מסטאניסלב נ"י כתבו בזה תשובה להרב הגדול החכם מ' יעקב יוטש: ג"כ לאסור, והרב הגאון החסיד מליבאוויטש כתב שתצא מזה ומזה. אם בגט אי בהקנין האחר ושמענו שכן הי'. ובכל זאת לא חלי ולא הרגיש, והתשובה מליבאוויטש היתה לפניו:

(קונ' ביטול מודעה דף ר' ע"ב)

★ ★ ★

הרה"ק רבי נפתלי חיים מדזיקוב זי"ע

שלום וכו' להרב החריף מוה' נפתלי חיים נ"י הורוויץ מכתבו הגיעני והוא מרבה בקושיות ואני עמוס הטרדות והנה מ"ש על קושית הקדמונים בספיקא דאורייתא דהא קרא מפורש הוא רק עץ אשר תדע והביא דברי הרמב"ם פ"ו ממלכים ודרשת חז"ל בב"ק צ"א הנה הרגשתי בזה בגליון הרמב"ם שם וכמדומה שגם בעל כסא דהרסנא שממנו יצא הקושיא הלז הרגיש בזה.

(ש"מ כ"א ח"ב סי' קנ"ו, פ"ו ט"ב)

★ ★ ★

הרה"ק רבי מאיר מדזיקוב זי"ע בעל "אמרי נועם"

שוכ"ט להרב המאה"ג חר"ב בנש"ק החסיד וכו' מוה' מאיר הורוויץ נ"י אבד"ק דזיקוב יצ"ו:

מכתבו הגיעני היום ואני נאחז בסבך הטרדות ובכ"ז אשיב בקצרה ע"ד שאלתו באשה אחת אשר בעלה נלקח לצבא עוד במלחמות אטליא ונעשה שם במלחמה פירוואנדעט ונלקח לשפיטאהל ומת שם ואח"ז וכו'.

(ש"מ כ"א ח"א סי' י', ד' ט"ב)

* * *

שלום וכו' לכבוד הרב הגאון בנש"ק החסיד מו' מאיר הורוויץ נ"י אבד"ק דזיקוב יצ"ו:

מכתבו הגיעני היום ולא ידעתי למה אשתהי כ"כ שנכתב ביום י' העבר והנה אם כי טרדות רבות סבבוני והשמיעות יבהלוני מהשריפות אשר שרף ד' בכ"ז אמרתי להשיב על אתר למען כבודו ולמען למודו אשר שאל בעגונה אחת מיוזעפעף ונגבה העדות.

(שם סי' י"ג, ד' ט"ג)

* * *

שלום וכ"ט אל כבוד הרב הגדול המופלג החרیف השלם במעלות ובמדות מו' מאיר הורוויץ נ"י בהרב הצדיק אבד"ק דזיקוב וכעת הוא הגאון אבד"ק זוקיב. מכתבו הגיעני היום פה כי נשלח לי מק' לבוב כי אני יושב פה במרחץ והנה אם אמנם קשה לפני לתת עין בשאלתו החמורה כי אני עוסק ברפואות ושותה מי המעיין ומי המעיין קשה להמעיין בד"ת וגם אני מחוסר ספרים ובכ"ז אמרתי לעיין בזה ומד' אבקש עזר אשר יהיה למשען לי לבל אכשל בדבר הלכה. והנה שאלתו שבא לקהלתו אחד והוא שליח עם גט פטורין מאיש אחד מקהלתו אשר וכו'.

(ש"מ כ"א ח"ב סי' נ"ג, כ"ב ט"א)

* * *

והנה בשנת תרי"ג ב' בלק הגיעני תשובה מהרב מו' מאיר בהרב מו'.

אליעזר נ"י אבד"ק דזיקוב במה שאירע בעת שרחצו הכהנים ידיהם אמר אחד לחבירו בזה"ל דיא וועסט אוך וואשין והשיב איך בין טאקי אכהן נאר איך האב נישט צו צאהלין וועש געלד כן שמעו ממנו שני אנשים וכעת וכו'.

(ש"מ כ"ה ח"א סי' פ"ג, פ"ז ט"ד)

* * *

הרה"ק רבי יהושע זי"ע
מדזיקוב
בעל עטרת ישועה

שלום וכ"ט אל כבוד המופלג החרیف ושנון שלשלת היותסין מ' יהושע הורוויץ נ"י מכתבו הגיעני היום ויאמין לי כי אני טרוד מאוד והב"ד הביאו היום הרבה מכתבים הנחוצים לדינא אך לפי שכ' לי הרבה פעמים ולא השבתי מפני הטרדא לבל יאמר הרב כמה קשה אמרתי להשיב בקצרה הנה מ"ש ביבמות פ"ו והביא ד' הירושלמי במעשר.

(ש"מ כ"א ח"ג סי' מ"ה, י"ז ט"ב)

* * *

שלום וכ"ט להחרף ושנון זית רענן בנש"ק מו' יהושע הורוויץ מדזיקוב נ"י מכתבו הגיעני כמו רגע והנה כבר יודע מע"ל שאני יושב בקרית חוצות לשתות מי מעיין הקשה למעיין ומחוסר ספרים ולמען לא יהי' ביאתו ריקנית אמרתי להשיב בקצרה הנה קושיתו הראשונה.

(שם סי' מ"ו, י"ז ט"ב)

* * *

תחל שנה וברכותי על ראש החרף ושנון ברק השנון מו' יהושע הורוויץ מדזיקוב נ"י מכתבו הגיעני עיו"כ העבר קרוב להתקדש היום האדיר והנה היום הוא מהימים אשר אין חשבון על כי טרודים הן במצות ובכ"ז אמרתי להשיב בקצרה מ"ש על דברת הנו"ב. (שם סי' צ"ח, ל"ז ט"ב)

שלום וכ"ט אל כבוד החרוף ושנון זית
רענן בנש"ק מוה' יהושע הורוויץ נ"י
מכתבו הגיעני היום ואף שאני טרוד במצות
החג וברכי כשלו מצום העבר בכ"ז אמרתי
לרשום בקצרה מ"ש לתמו' על הרמב"ם
בפיהמ"ש בפסחים במה שפי'.

(שו"מ כ"א ח"ג סי' צ"ט, ל"ז ט"א)

★ ★ ★

שלום להרב המופלג השנון שלשלת
היוחסין מוה' יהושע הורוויץ נ"י:
מכתבו הגיעני ואני טרוד מאוד. והנה
מ"ש ליישב עפ"י הירושלמי הנה כבר
הרגישו בדברי הירושלמי בספר נדפס
מחדש ישרש יעקב על יבמות שם.

(שו"מ כ"ג ח"א סי' צ"ט, י"ז ט"ב)

★ ★ ★

שלום וכט"ס לכבוד הרב החרוף ושנון
זית רענן בנש"ק המושלם מ' יהושע
הורוביץ נ"י, מכתבו הגיעני היום מגילה
עפה, ומע"ל יודע כי אני עמוס הטרדות אני
מופנה מכל צד וכו'.

(שו"מ כ"א ח"ג סי' קמ"ד, מ"ט)

★ ★ ★

שונות

והנה זכורני כי כבר היו מעשה להיות
הרב מו"ה אהרן בן לאותו צדיק הרב
אבד"ק ראפטשיץ ז"ל רצה להיות אבד"ק
בלאזשיב ומקודם היו שניהם אחד אשר הבן
הוא מו"ץ בראפטשיץ ורצה למלאות מקומו
אך להיות כי כבר לאחר מות הרב אביו
אפסקי אחר ע"ז תמך הגאון אבד"ק
פשווערסק מרישא ז"ל את ידיו שאין לבן
למלאות מקומו ואז שדר הרב תורפי' לנא
והארכנו הרבה בזה.

(שו"מ כ"א ח"ב סי' י"ז, י"א ט"ב)

★ ★ ★

היה אצלי מופלג אחד מק' ראדים

בפולין בן אחיו של הגאון מו"ה יצחק
מאיר ז"ל מווארשא אבד"ק והראה לי
דברי השטה מקובצת בב"ק דף קט"ז ע"ב
במשנה דהמכיר כליו וספריו ביד אחר.
(שו"מ כ"ב ח"ד סי' ב', א' ט"ב)

★ ★ ★

והנה בשנת תרי"ד אור ליום ה' שמות
י"ט טבת היה אצלי הרב מו"ה יהודא זינדיל
נ"י אבד"ק סקאהל גיסו של הרב הצדיק
מבעלז נ"י ומסר לי שאלה שאירע בקהלתו
וביקש ממני להשיב ע"ז. והנה שאלתו אשר
נפלה לפני יבם והוא אחד ואין שני והיבם
הזה היא איטר רגל.

(שו"מ כ"ב ח"ג, סי' ט"ד)

★ ★ ★

ושו"ב השני התחיל להגיד עליו
דברים מכוערים וקלות בעניני השחיטה
ובדיקה וכן הגיד השו"ב השני על חברו
וכאשר נשמע זאת בדראהביטש התחילו
בני העיר ורצו לגבות עדות אך מפני כי
הרב המה"ג אב"ד מו"ה אלעזר ניסן נ"י
טייטלבוים לא הי' בביתו אמרו להמתין עד
כי יבא לביתו ובכואו התחיל להגבות עדות
והנה הגידו ע"ז בפני הרב והב"ד ועוד
נכבדים לומדים וחסידים כמה וכמה דברים
מכוערים.

(שו"מ כ"א ח"ב סי' י"ד, ח' ט"ב)

★ ★ ★

וגם מ"ש מסאדיגערי שיש ביד הבעל
מכתב מהגאון מהרש"ק שפוסל הגט הגיד
לי השו"ב דפה שהרב מוה' אייזיק הראה
להם מכתב מהנ"ל שהכשיר הגט והכתב
שביד הבעל הוא מזויף כן כתב הגאון
מוהרש"ק להרב ר' אייזיק הנ"ל וגם מה
שכתב מוה' אנטשיל מפרימישלאן במכתב
מסאדיגערי הנ"ל שהרב הצדיק
מסאדיגערי הי' לו תרעומת גדול ע"ז הנה
מפני שלא ידע המעשה היטב ואם הי' רואה

תשובתי לא היה מתרעם ע"ז. ומ"ש
שהחסידים מתלוצצים באומרם ראה מה
חסידי סטרעליסק עושין מהשאלה אין
אוכלין ומדבר חמור כזה אין חוששין ואין
משגיחין ולא ידעתי להשיב להם. הנה אני
משיב שיכול אדם להחמיר על עצמו כמה
חומרות אף שלא מן הדין אבל מה שבין
אדם לחבירו שבא בקשרות עמה וחרמות
כנהוג ח"ו אפילו הי' רוצה להחמיר אינו
רשאי ובפרט לבייש בת ישראל ולא תהא
כזאת בישראל ולא יחרוך רמיה צידו שאם

כן יהי' כל בנות ישראל בהפקר חלילה וכן
לא יעשה:

(שו"מ כ"ג ח"א סי' שי"א, נ' ט"ד)

★ ★ ★

בדבר זוגתו יתן ה' ותלד ברוחה
ורציתי לשלוח בחזרה הר"כ שאני איני
מאותן המקבלין קוויטליך אך אמרתי אחרי
כי כבר שלח אחלק ברצות ה' כל"נ ותחשב
לו לצדקה.

(שו"מ כ"ה ח"א סי' צ', צ"ו ט"א)

★ ★ ★

מכון להפצת תורת החסידות "נחלת צבי"

ע"ש ולע"נ הרה"ח רבי צבי הירש ויוניצר ז"ל

ת.ד. 1156 * טל: 03-5742502 * בני-ברק 51 111

הודעה חשובה

שמחים אנו להודיע לצבור שוחרי תורה והחסידות

כי בס"ד נמצא באמצע עבודת העריכה ע"י צוות המכון

ספר "גבורת שמשון"

והוא ליקוט כל מאמרים, ספורים, מכתבים,

תולדותיו, קורות ימי חייו וצאצאיו של

הרה"ק רבי יעקב שמשון משפטיווקא זי"ע

ופונים אנו בזה, לכל מי שנמצא ברשותו או ידוע לו

על חומר כל שהוא הקשור להרה"ק הנ"ל או לבניו הק' זי"ע

להודיע לנו לפי הכתובת הנ"ל, ובדברים רציניים יבוא על שכרו אי"ה.

בברכת התורה

הנהלת המכון

